

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยขอเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยสรุปการวิจัย ครอบคลุม รูปแบบของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัย และผลการวิจัย

1.1 รูปแบบของการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี

1.2.2 เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี

1.2.3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี

1.2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูระดับชั้นปฐมวัย ในจังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้สำหรับการวิจัยเรื่องนี้มีการดำเนินการเกี่ยวกับ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 คือ ครูระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี โดยครุมีจำนวน 1,079 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 1 คือครูระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 2/2557 โดยมีวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมเป็นจำนวน 289 คน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 2

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 คือ ครูระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี โดยครุมีจำนวน 1,079 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 คือครูระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในระดับปฐมวัย จำนวน 25 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อใช้สำหรับหาประสิทธิภาพของแบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 3

(1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 3 คือ ครูระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี โดยครุมีจำนวน 1,079 คน

(2) กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนที่ 2 คือครูระดับชั้นปฐมวัย ในโรงเรียนเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี ที่ปฏิบัติการสอนในภาคเรียนที่ 2/2557 จำนวน 50 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1) แบบสอบถามความต้องการหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี
- 2) หลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี
- 3) เอกสารประกอบหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี
- 4) แบบทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม
- 5) แบบสอบถามความพึงพอใจ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสอบถามความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับ

ปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี การทดสอบหาประสิทธิภาพเบื้องต้น โดยทำการทดสอบแบบเดี่ยว การทดสอบแบบกลุ่ม และการทดสอบแบบภาคสนาม โดยมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ

1) แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรีผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความต้องการ โดยแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2558 โดย ได้จำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 289 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์

2) หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี โดยทำการทดสอบหาประสิทธิภาพเบื้องต้นมี 3 ขั้นตอน โดยการทดสอบประสิทธิภาพแบบเดี่ยว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวันที่ 11 - 12 พฤษภาคม 2558 การทดสอบประสิทธิภาพแบบกลุ่ม ดำเนินการในวันที่ 19 - 20 พฤษภาคม 2558 และ การทดสอบประสิทธิภาพแบบ ภาคสนามดำเนินการในวันที่ 13 - 14 มิถุนายน 2558

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 การทดสอบค่าที่ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1.4.1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่องการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี สามารถวิเคราะห์ในแต่ละด้านได้ดังต่อไปนี้

(1) ครูระดับปฐมวัยร้อยละ 94.80 มีความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี

(2) เหตุผลในการต้องการผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 56.40 ต้องการนำความรู้ไปผลิตสื่อการเรียนการสอน

(3) เนื้อหาที่ต้องการนำมาผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง ตัวเราและร่างกายของเรา คิดเป็นร้อยละ 30.10

(4) ระยะเวลาที่ต้องการฝึกอบรม พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการระยะเวลา 2 วันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.90

(5) ความต้องการงบประมาณที่ต้องการได้รับการสนับสนุนในการจัดทำรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการได้รับงบประมาณจากทางโรงเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.39

(6) ความต้องการอุปกรณ์ที่ต้องการได้รับการสนับสนุนในการจัดทำรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการได้รับการสนับสนุนด้านอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถบันทึกเสียงได้ เช่น โทรศัพท์แบบ Smart Phone , i – Pad เป็นต้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.98

(7) ความต้องการกระบวนการในการฝึกปฏิบัติจัดทำรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการได้ การฝึกปฏิบัติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.21

(8) ความต้องการรูปแบบรายการที่ต้องการ พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการรูปแบบรายการสารคดี (เป็นรายการวิทยุกระจายเสียงที่มีความหลากหลายในรูปแบบ แต่สาระที่นำเสนอเป็นหัวเรื่องเดียวกัน) มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.04

(9) ความต้องการวิธีการประเมินรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการได้รับการประเมินแบบ การประเมินก่อนการผลิตรายการ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.91

(10) สิ่งที่ต้องการได้รับหลังการฝึกอบรม พบว่า ครูระดับปฐมวัยส่วนมากต้องการประกาศนียบัตร คิดเป็นร้อยละ 50.86

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ที่ผลิตขึ้น มีค่าประสิทธิภาพ E_1/ E_2 ที่ระดับ 80.24/80.97

1.4.3 ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์จากหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัย พบว่าครูระดับปฐมวัยที่ฝึกอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัย มีผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.4 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจ ที่มีต่อหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมครูระดับปฐมวัย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่าครูระดับปฐมวัยมีความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี โดยมีเหตุผลว่าต้องการนำความรู้ไปผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ประกอบการสอนของตน เพราะเห็นความสำคัญว่า สื่อ สามารถเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากครูไปยังผู้เรียนในการเรียนการสอน และสื่อจะช่วยให้เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมเข้าใจง่ายเรียนรู้ได้ง่าย นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2540, น. 49-63) ยังได้เสนอแนวทางในการนำสื่อเพื่อมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดวิธีการใช้สื่อในชั้นเตรียมตัวเด็กว่าครูควรสร้างความสนใจให้เด็ก โดยใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน โดยสื่อการสอนที่นำมาใช้ประกอบการสอนนั้นควรสอนเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนการใช้ทักษะด้านต่าง ๆ ของร่างกายเพื่อให้เจริญเติบโตตามวัยและเต็มศักยภาพทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา ซึ่งรายการวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนได้เพราะจะทำให้เนื้อหาการเรียนมีความน่าสนใจและทำให้เด็กเกิดความเพลิดเพลินในการฟัง ลักษณะของรายการทำให้ผู้ฟังเกิดความพอใจ ไม่ก่อให้เกิดความเครียดในการฟัง รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจ และให้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531, น.756)

2.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรีขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล โดยมีขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ดังนี้

(1) ศึกษาความต้องการ การพัฒนาหลักสูตร เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร ชิวพิมาย (2528, น.7) ที่ได้เสนอแนะว่าการวิเคราะห์หาความต้องการหรือความจำเป็นในการฝึกอบรมจะทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและอนาคตได้ถูกต้องและใกล้เคียงเพื่อที่จะได้มีการวางแผนการฝึกอบรมได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ สมคิด เมตไตรพันธ์ (2530, น.151) ได้กล่าวว่า การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการมีความสำคัญสำหรับหลักสูตรเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

(2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการศึกษาความต้องการ

มาวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม หลังจากนั้นจึงนำหลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่างไปผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ประเมิน และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนที่จะมีการนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปทำการทดสอบประสิทธิภาพ

(3) ศึกษาผลการพัฒนาหลักสูตร โดยมีการทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แบบเดี่ยว แบบกลุ่ม และแบบภาคสนาม จึงทำให้หลักสูตรการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ระดับ 80.24/80.97 ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด เมตไตรพันธ์ (2530, น.151) ที่ได้กล่าวว่า การทดลองใช้หลักสูตรจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลในสถานการณ์จริงและการประเมินหลักสูตรเพื่อทราบประสิทธิภาพของหลักสูตร

(4) ทำการสอบถามความพึงพอใจของครูระดับปฐมวัยหลังจากการฝึกอบรมกับหลักสูตร

2.3 ผลสัมฤทธิ์จากหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี พบว่าครูระดับปฐมวัยที่ฝึกอบรมในหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดีสำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี มีผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมเพิ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจาก

(1) **หลักสูตรการฝึกอบรม** เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดีสำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ได้พัฒนาขึ้นตามหลักการของ ทาบา (Taba, 1962, p.10) ที่กล่าวว่าพัฒนาหลักสูตรควรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ

1) จุดหมาย (Aim and Specific Objective) เป็นส่วนที่กล่าวถึงจุดหมายทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา

2) เนื้อหาวิชา (Content) เป็นส่วนที่กล่าวถึงเนื้อหาที่จัดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษามีลักษณะตามจุดหมาย

3) กิจกรรมและรูปแบบการเรียนการสอน (Learning and Teaching Implies) เป็นส่วนที่กล่าวถึงวิธีการและกระบวนการหนึ่งที่จะทำให้ ผู้เรียนได้รับเนื้อหาวิชาอย่างมีประสิทธิภาพ

4) การประเมินผล (Evaluation Program) เป็นส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงวิธีการตรวจสอบว่าผู้เรียนได้บรรลุตามวัตถุประสงค์เพียงใด

(2) กิจกรรมระหว่างการศึกษา วิเชียร ชิวพิมาย (2528, น. 14-15) ได้กล่าวว่ากิจกรรมในการฝึกอบรมเป็นตัวอย่างสำคัญที่จะถ่ายทอดเชื่อมโยง ความรู้ ทักษะ และเจตคติให้กับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้นในหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงรูปแบบรายการสารคดีสำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรีผู้วิจัยได้กำหนดให้มีกิจกรรมการฝึกอบรมที่หลากหลาย ได้แก่ การตอบคำถามโดยบันทึกสาระสำคัญลงในแบบฝึกหัด การเขียนสรุปความ การแสดงความคิดเห็น ซึ่ง ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2558, น.5-67) ได้กล่าวว่า กิจกรรมระหว่างเรียนเป็นส่วนช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลังศึกษาได้ดียิ่งขึ้นซึ่งกิจกรรมระหว่างเรียนอาจกำหนดให้มีหลายรูปแบบได้ตามความเหมาะสม

2.4 ความพึงพอใจของครูระดับปฐมวัยที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี จากผลการสอบถามความพึงพอใจพบว่า โดยภาพรวมด้านเนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.36$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงที่สุด ได้แก่ เนื้อหาของหลักสูตรสามารถนำไปใช้ผลิตสื่อได้จริง ($\bar{X} = 4.67$) ทั้งนี้เป็นเพราะเนื้อหาที่นำมาจัดทำเป็นหลักสูตรการฝึกอบรมมีความน่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ วิเชียร ชิวพิมาย (2528, น. 14-15) ที่ได้กล่าวว่าการเลือกเนื้อหาในการฝึกอบรมเป็นขั้นตอนสำคัญ เพราะเนื้อหาเป็นเครื่องมือที่เข้าไปดำเนินการแก้ปัญหาให้กับหน่วยงาน โดยได้ให้แนวทางในการเลือกเนื้อหาว่าควรมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 1) สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นในการแก้ปัญหา หรือการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงาน
- 2) ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ น่าสนใจและจูงใจผู้เข้ารับการฝึกอบรม
- 3) เหมาะสมกับระดับผู้เข้ารับการฝึกอบรม ไม่ยากเกินไป
- 4) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงในการทำงานและในชีวิตประจำวัน
- 5) มีคุณค่าในตัวเอง เหมาะสมกับความจำเป็น การเกิดเจตคติ และการฝึกทักษะในเนื้อหานั้นๆ
- 6) ต้องนำเสนอได้อย่างชัดเจน ไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากในการนำเสนอสามารถทำการประเมินผลได้อย่างถูกต้อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากการนำหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ไปใช้

จากการวิจัยในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยที่จะช่วยให้การนำหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบรายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี ที่พัฒนาจากงานวิจัยในครั้งนี้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในด้านความเหมาะสมของสถานที่ฝึกอบรม มีค่าเฉลี่ยในระดับน้อยที่สุด เนื่องจาก เนื่องจากสถานที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียน ที่มีห้องฝึกอบรมขนาดเล็ก ดังนั้นการฝึกปฏิบัติจึงไม่ค่อยสะดวกโดยเฉพาะเวลาทำการบันทึกเสียง เพราะเสียงที่รบกวนจากสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลกระทบต่อคุณภาพของรายการที่ผลิต ดังนั้นการ จัดเตรียมสถานที่วิจัยเมื่อมีการบันทึกเสียงควรมีห้องเรียนย่อย ๆ ให้แต่ละกลุ่มทำการบันทึกเสียง
2. ครูระดับปฐมวัยที่เข้าร่วมการอบรมมีทักษะในการบันทึกเสียงที่แตกต่างกัน ดังนั้น ในการอบรมครั้งต่อไปควรที่จะมีการฝึกการใช้อุปกรณ์ในการบันทึกเสียง โดยเฉพาะการบันทึกโดยใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้ผู้เข้ารับการอบรมก่อน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการสอบถามความต้องการในการวิจัยครั้งนี้พบว่าครูระดับปฐมวัยมีความ ต้องการฝึกอบรมทางไกลผ่านเครือข่าย ดังนั้นควรมีการศึกษาถึงรูปแบบของการฝึกอบรมทางไกลผ่าน เครือข่ายแล้วศึกษาดูผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม
2. ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าหลักสูตรฝึกอบรม เรื่อง การผลิตรายการวิทยุรูปแบบ รายการสารคดี สำหรับครูระดับปฐมวัยในจังหวัดนนทบุรี มีประสิทธิภาพและ ครูระดับปฐมวัยมี ผลสัมฤทธิ์หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม ดังนั้นจึงควรนำหลักสูตรนี้ไปทดลองใช้กับครูระดับ ปฐมวัยในเขตพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป